

АГРЕГИРАЊЕ И УСЛУГА ДИСТРИБУЦИЈЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

Предраг Матић, Директор Дирекције за планирање и инвестиције,

Дуња Грујић, Виши аналитичар за пословне процесе за подршку тржишту и смањење губитака,

Електродистрибуција Србије д.о.о. Београд

Корисници дистрибутивног система

- Дистрибутивни систем електричне енергије (у даљем тексту: ДЕЕС) из претежно пасивног система постао је активан.
- Законом о енергетици дефинисани су корисници ДЕЕС:
 - Крајњи купци – на крају 2022. године на ДЕЕС било је прикључено укупно 3.763.655 крајњих купаца, од чега 3.334.785 домаћинстава и 428.870 осталих,
 - Купци-произвођачи – на датум 11.05.2023. године на ДЕЕС било је прикључено укупно 989 домаћинстава, 1 стамбена заједница и 341 остали, инсталисане снаге 15,7 MW,
 - Произвођачи – на крају 2022. године на ДЕЕС било је прикључено укупно 376 електрана, инсталисане снаге 254 MW,
 - Складишта – за сада нема прикључених,
 - Агрегатор и друго.
- Наведени корисници ДЕЕС су и учесници на тржишту.

Агрегатор и чланови агрегаторске групе

- Агрегатор наступа на тржишту електричне енергије у име и за рачун учесника на тржишту за које врше услугу обједињавања потрошње и/или производње.
- Агрегатор може агрегирати крајње купце, произвођаче, купце-произвођаче и складишта електричне енергије.
- Агрегатор и учесник на тржишту који је члан агрегаторске групе закључују уговор којим регулишу међусобне односе.
- На захтев агрегатора чланови агрегиране групе могу променити свој план рада (повећати/смањити своју потрошњу, односно производњу), за шта ће добијати финансијску надокнаду од агрегатора.
- Дејство агрегатора еквивалентно је једној електрани која је повећала, односно смањила своју планирану производњу за одређену количину електричне енергије – те се у литератури често може видети да се агрегатори називају «виртуелне електране».

Однос ОДС и чланова агрегаторске групе

- Учесници на тржишту, који су корисници ДЕЕС, имају обавезу регулисања приступа ДЕЕС и балансне одговорности.
- Обрачун накнаде за приступ ДЕЕС је основни извор прихода ОДС.
- ОДС приступ ДЕЕС не обрачунава:
 - Произвођачима електричне енергије,
 - Складиштима,
 - Купцима-произвођачима за електричну енергију испоручену у ДЕЕС.
- ОДС приступ ДЕЕС обрачунава:
 - Крајњим купцима са уговорима о снабдевању са унапред одређеним количинама,
 - Снабдевачима за места примопредаје крајњих купаца и купаца-произвођача (за електричну енергију преузету из ДЕЕС) које снабдевају по уговорима о потпуном снабдевању.
- Сви учесници на тржишту и корисници ДЕЕС које агрегатор агрегира задржавају своја права и обавезе као учесници на тржишту и корисници ДЕЕС (регулисање приступа ДЕЕС, балансне одговорности, плаћање накнаде за приступ ДЕЕС).

Однос агрегатора и ОДС

- Агрегатор својим деловањем може:
 - донети профит агрегатору, снабдевачу и балансно одговорној страни (смањења трошкова дебаланса), али и
 - омогућити већу флексибилност ДЕЕС (помоћне услуге) за шта ће добијати финансијску надокнаду од стране ОДС.
- У будућности деловање агрегатора, као и налози које му ОДС издаје, могу бити општег карактера за целу агрегирану групу, али и локализовани на одређено географско подручје (тј. на део агрегиране групе) у ком долази до преоптерећења/подоптерећења.
- Деловање агрегатора може довести до боље избалансираности целокупног ДЕЕС, неутралисања ефекта непредвидиве производње варијабилних извора енергије, смањења губитака у ДЕЕС, интеграције нових производних капацитета из обновљивих извора без великих инвестиција у ДЕЕС, повећања флексибилности преносног система и одлагање инвестиција у исти, замене управљања скупим производним капацитетима и друго.
- Однос ОДС и агрегатора се мора прецизно дефинисати како агрегатор у циљу смањења дебаланса не би довео до техничких проблема у ДЕЕС значајним променама потрошње, односно производње.

Предуслови за функционисање агрегатора

- Предуслови за успешно функционисање агрегатора су:
 - техничка опремљеност агрегатора и чланова агрегаторске групе како би се њиховом потрошњом, односно производњом управљало,
 - прецизна прогноза производње и потрошње електричне енергије у оквиру агрегиране групе, као и
 - праћење реализоване производње и потрошње у реалном времену за шта су неопходни напредни мерни системи.
- Према извештају Агенције за енергетику Републике Србије на крају 2021. године напредни мерни системи су уграђени:
 - на свим местима примопредаје на преносном систему,
 - на 3,78% места примопредаје крајњих купаца прикључених на ДЕЕС.
- Поред наведеног, напредни мерни системи су уграђени на местима примопредаје свих произвођача и купаца-произвођача прикључених на ДЕЕС

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!